

Köszönjük megtisztelő figyelmüket!

**Kérjük, látogassanak el hozzánk és tekinés
tájékozódjanak hivatalos weboldalunkon is:**

 madarpark.hu

Készítette:

Kocsi Erika író, hungarikum proketo menedzser

 hungaroptimum.com

MADÁRKÓRHÁZ ALAPÍTVÁNY

Cím: 4071 Hortobágy, Petőfi tér 6. Adószám: 18557899-1-09

Recepciónk:

E-mail: madarkorhaz@gmail.com

Tel.: 06 (30) 535 6484 Fax: 06 (52) 369-181

Örökbefogadással, honlappal kapcsolatos kérdések:

E-mail: [info\(kucac\)madarpark\(pont\)hu](mailto:info(kucac)madarpark(pont)hu)

Dr. Déri János: Tel: 06 (30) 9435 494

E-mail: [madarkorhaz\(kucac\)gmail\(pont\)com](mailto:madarkorhaz(kucac)gmail(pont)com)

www.madarpark.hu • www.madarkorhaz.hu • madarpark.blog.hu

Facebook: www.facebook.com/madarpark

Az Agrárminisztérium Hungarikumok Főosztálya
által támogatott Madárkórház Alapítvány

Hortobágy és nemzetünk csodái a fehér gólya szemszögéből

című Hung-2022 pályázata keretében
megszülető Tájékoztató prospektus

I. ÜDVÖZLET AZ OLVASÓNAK!

MIÉRT MUTATUNK BE VÁLOGATÁST A NEMZETI ÉRTÉKEK VILÁGÁBÓL?

Kedves érdeklődő!

Köszönjük, hogy figyelmével megtisztelteli kiadványunkat és általa munkánkat is. Engedje meg, hogy röviden bemutatkozzunk.

A világörökség részeként megbecsült és egyben hungarikumként is tisztelt Hortobágy szívében megtalálható Madárkórház Alapítványunk működteti a híres Hortobágyi Madárkórházat és a Madárparkot. Intézményünk az egész ország területéről bekerülő, sérült, beteg, védett madarak állatorvosi ellátását, kórházi ápolását és rehabilitációját végzi. Az évente beérkező több ezer gyógyításra szoruló madár 40-60 százaléka kerül vissza a természetbe összetett és lelkiismeretes munkánknak köszönhetően. Látogatóink számára látványkórházzal, madármentő kiállítással és öko-teleházzal adunk szemléletes és élményt nyújtó képet elhivatott tevékenységünkről. Itt egyoldalú átláthatóságot biztosító üvegfalon keresztül a sérült, beteg, gyógyulófélben lévő madarakat is megnézhetik az érdeklődők. A diorámás négy évszak és madármentő kiállítás szemlélet-és gondolkodásmód formáló szándékkal hívja fel a figyelmet a madarakra leselkedő veszélyekre.

Madárparkunkban látogatható nagy röpdével, tavakkal, játszótérrel felszerelt pihenő parkbetét is várja kedves látogatóinkat. Madárkórház Alapítványunk kimagasló tevékenységével és hatékony edukációs programjaival változatosan és sokszínűen tájékoztatja az érdeklődőket a zászlóshajónkra tűzött madárvédelem témában. Nem véletlen, hogy kimagasló és osztatlan népszerűségnek örvendünk országosan is. Hazánk egyik legkülönlegesebb és a természet, állatvilág kincsértékét több formanyelven, nyomtatott és digitális kommunikációs csatornákon és a rendkívül népszerű, természetfilm karakterű dokumentumfilmek által is bemutatjuk: madarpark.hu.

A Hortobágy maga pedig nem csupán hungarikum, hanem a nemzeti értékek gazdag tárháza is, számos nemzeti kincs és hungarikum forrása, valódi „érték az értékben” kincs, a világörökség része. A Madárkórház Alapítvány sikeres Hung-2022 pályázata a nemzeti értéként elismert „fehér golya” köré szőtt kisfilm és számos érdekes látványkommunikációs és ismeretterjesztő elem segítségével a „NEMZETI ÉRTÉK BEMUTATÓPONT” nemes szerepét is felvállalta. Ismertségünk és elismertségünk, nagy látogatóközönségünk által ugyanis számos generációnak meg tudjuk mutatni a magyar nemzeti értékpiramis sokszínűségét, mindezt a kifejezetten a Hortobágyra jellemző értékek köré szöve.

Minden hungarikum nemzeti érték, de nem minden nemzeti érték hungarikum, mégis valamennyi kincsünk – legyen az helyi, megyei, kiemelkedő nemzeti érték vagy hungarikum – a magyar nemzeti karaktert tükrözi, nemzeti azonosságunk és az országimázs része, „nemzetünk szép lelkének tükré”, ezért érdemes megismerni a különböző szintű értékek rendkívüli gazdagságát. Alapítványunk nagy örömmel vállalta

fel ezt a szép feladatot. Ismerjék meg Önök is behatóbban egyesületünk működését és ezzel együtt a 40 nemzeti értékünket bemutató tárlatunkat egy személyes látogatás alkalmával vagy az online térben megtekinthető hivatalos weboldalunkon: madarpark.hu.

(A prospektusban bemutatott hungarikumok és kiemelkedő nemzeti értékek vonatkozásában forrásértékű bővebb információforrás: hungarikum.hu.)

II. MIÉRT MUTATUNK BE VÁLOGATÁST A NEMZETI ÉRTÉKEK VILÁGÁRÓL?

Fontos számunkra, hogy aktuálisan és valamennyi – munkánk szempontjából fontos, friss – információ alapos megismerésével dolgozzunk. Hiteles és hasznos tájékoztatási csatornát kívánunk képezni látogatóink és a munkánk iránt érdeklődők irányába és azt a legfrissebb, aktuális tudáskincsrel szeretnénk megtölteni. Folyamatosan nyomon követjük a hivatásunk szempontjából legaktuálisabb elméleti és gyakorlati trendeket és marketing lehetőségeket, törvényi és szakmai elismerési irányokat is. Így kerültünk kapcsolatba e projekt szakmai anyagait összeállító, pályázatunkat koordináló szakemberrel, Kocsi Erikával, aki megnyitotta figyelmünket a hungarikumtörvény fontosságára is. Úgy gondoljuk mi is, hogy a magyar nemzeti értékekről és hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény, azaz a hungarikumtörvény – és benne az immár II. éve gyarapodó, törvényileg azonosított nemzeti érték-kincs – a mi munkánk szempontjából is érdekes. Ezért döntöttünk úgy, hogy kiadványunkkal egy olyan válogatásban villantjuk fel a magyar nemzeti értékek

bámulatos változatosságát, amely nem csupán a Hortobágy értékeit és a pályázatunk fókuszába emelt nemzeti madarunkat, a fehér gólyát helyezi fénybe, hanem átfogó képet nyújt a magyar nemzeti értékmozgalom rendkívüli gazdagságáról és sokszínűségéről. Ismeretterjesztő prospektusunkban 40 olyan nemzeti értéket villantunk fel, amely mindezt reprezentálja. Célunk a sokszínűség és változatosság bemutatása, természetesen egy válogatás erejéig. Reméljük, sikerül érdekes, elgondolkodtató és Önöket akár további tájékozódásra ösztönző képet adunk nemzetünk kincseiről.

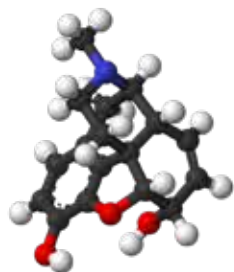
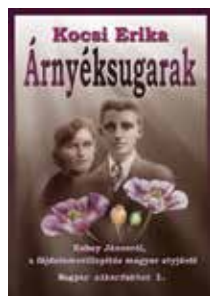
„Nemzeti értékeinkkel a magyarság „szép arcának” megmutatása a cél, hogy ezáltal is növeljük önbecsülésünket, és erősítsük önmagunkban és a nagyvilágban is a nemzetünkről alkotott valódi képet. A magyar nemzeti érték egy megalkuvás nélküli minőség, az a bizonyos „magyar geniusből fakadó erő”, amelyet már világszinten is ismernek és elismernek.” (Kocsi Erika)

KABAY JÁNOS GYÓGYSZER-VEGYÉSZETI TALÁLMA NYA, ÉLETMŰVE

Szakterületi kategóriája: Egészség és életmód
Besorolásának legmagasabb szintje: Hungarikumok Gyűjteménye
Legmagasabb törvényi címe: Hungarikum

Kabay János (1896-1936) magyar feltaláló, kutató vegyész életművének központi eleme a világ gyógyszergyártásának egy döntő szegmensét, a morfingyártást megreformáló, azóta is meghatározó két speciális találmányára építve Kabay-módszer néven vonult be a tudományos köztudatba. E két, egymással összefüggő gyógyszerészeti felfedezés megmutatta az utat az ellenőrzött morfingyártáshoz az ópium-fázis elkerülésével, előbb zöld máknövényből („zöld-eljárás”) 1925-ben, majd továbbfejlesztve a technikát 1931-ben száraz mákszalmából („száraz eljárás”), melyet addig csak mezőgazdasági hulladékként használtak. A világ összes gyógyszergyárában a mai napig az

ipari „morfingyártás magyar atyjának” módszerével állítják elő száraz mákszalmából az orvoslásban elengedhetetlen alapanyagot képező morfint. A hungarikummá nyilvánítás elérése a róla szóló Arnyéksugarak című könyvet is író Kocsi Erika munkájának az eredménye.

MAGYAR VÉDŐNŐI SZOLGÁLAT, MINT NEMZETKÖZILEG IS EGYEDÜLÁLLÓ, TRADICIONÁLIS ELLÁTÁSI RENDSZER

Szakterületi kategóriája: Egészség és életmód
Besorolásának legmagasabb szintje: Hungarikumok Gyűjteménye
Legmagasabb törvényi címe: Hungarikum

A több mint 100 éves múltra visszatekintő védőnői hivatás gyakorlói olyan komplex, preventív, családvédelmi szolgáltatást biztosítanak hazánkban, amely egyedülálló Európában. Összehasonlítások alapján Európa más országaiban a magyarországihoz képest kevésbé összehangolt az édesanya és gyermek egészségügyi ellátása. Hazánkban védőnői munkát csak védőnői szakon szerzett főiskolai oklevéllel rendelkező személy végezhet. Szakmai tevékenységét önállóan látja el, de rendszeresen kapcsolatot tart az egészségügyi, gyermekjóléti és szociális ellátórendszer munkatársaival. A védőnő szoros személyes kapcsolatot tart gondozottaival, melynek során az egyéni szükségleteknek megfelelően különböző problémáikban egészségügyi, szociális és mentálhigiénés

tanácsot nyújt. Ezeken túl szűrővizsgálatokat szervez, védőoltásokat készít elő, egészségnevelő és más egészségvédő közösségi programokat biztosít a gondozottak számára.

MAGYAR NÉPMESÉK RAJZFILMSOROZAT

Szakterületi kategóriája: Kulturális örökség
Besorolásának legmagasabb szintje: Hungarikumok Gyűjteménye
Legmagasabb törvényi címe: Hungarikum

A Pannónia Filmstúdió Kecskeméti Műtermének egyik legnagyobb sikere a Magyar népmesék, mely a hazai rajzfilmgyártás aranykorából való. A rajzfilmsorozat ötlete Mikulás Ferenc stúdióvezetőtől származik; rendezője, szakértője pedig Jankovics Marcell Kossuth- és Balázs Béla-díjas magyar rajzfilmrendező volt. A sorozat készítése 1977-ben kezdődött, összesen 100 epizód, 12,5 órányi anyag készült el, a nagy sikerre való tekintettel már angol nyelven is elérhető részekkel. A világhálón fellelhető rajzfilmsorozatnak már több mint 100 milliós megtekintettsége van, a világ számos részén, az Egyesült Államokban, Indiában és a Fülöp-szigeteken is nagy népszerűségnek örvend. A Magyar Tudományos Akadémia Néprajzkutató Csoportja által őrzött gyűjteménynek köszönhetően sikerült bemutatni a magyar nyelv archaikus szépségét, mindehhez nagyban hozzájárult a narrációt végző színészek szakmai tudása, különösen Szabó Gyula előadásmódja tette emblematikussá a sorozatot. Az alkotók a képi anyag kialakításánál a történelmi Magyarország területétéről 100 évvel ezelőtt összegyűjtött

díszítőművészeti kincseket használták fel, a Kalácsa együttes pedig magyar népdalokat dolgozott fel a kísérezéshez. A magyar népmesékben rejlő különleges képi, zenéi világ és narratíva teszi egyedi értékűvé a rajzfilmsorozatot. A népmesék kedvessége, humora, ravaszsága, pajkossága hűen ábrázolja nemzetünk lelkét, érzéseit, valódi karakterét. Mindezek mellett, határainkon innen és túl is széles elismertségnek örvendő Magyar népmesék rajzfilmsorozat epizódjában olyan örök igazságok, alapértékek fogalmazódnak meg, amelyek méltóvá teszik arra, hogy része legyen a Hungarikumok Gyűjteményének.

SZENT-GYÖRGYI ALBERT ÉLETMŰVE ÉS SZELLEMI ÖRÖKSÉGE

Szakterületi kategóriája: Egészség és életmód
Besorolásának legmagasabb szintje: Magyar Értéktár
Legmagasabb törvényi címe: Kiemelkedő nemzeti érték

Szent-Györgyi Albert (1893-1986) az egyik legnagyobb magyar tudós, aki csúcsteljesítményt hozott létre a tudományban, munkásságát és személyiségét kiemelt értéként tartják számon világszerte. Ő az egyetlen olyan magyar tudós a számos nemzetközi hírnevet szerzett kiválóság között, aki gyakorlatilag az itthon végzett munkájáért kapott Nobel-díjat, a tudományos közösség legmagasabb szakmai elismerését. Az 1920-as évek végén Szent-Györgyi ismeretlen anyagot talált a mellékvesében, melynek megállapította összetételét (C₆H₉O₆) és hexuronsavnak nevezte el (1928). Szegeden olyan növényi forrást keresett, melyből nagyobb mennyiségben lehet kivonni hexuronsavat. Erre a célra a szegedi paradicsompaprika kiválóan megfelelt, amely szintén hungarikumnak minősül. 1932-ben Szent-Györgyi - és tőle

függetlenül J. Tillmans - a hexuronsavat azonosította a C-vitaminnal. Javaslatára a hexuronsavat a skorbut elleni hatásra utalva aszkorbinsavnak nevezték el, később Szegeden a paprikából kiinduló C-vitamin gyártás módszerét is kidolgozták.

GRÓF SZÉCHENYI ISTVÁN SZELLEMI HAGYATÉKA

Szakterületi kategóriája: Kulturális örökség
Besorolásának legmagasabb szintje: Hungarikumok Gyűjteménye
Legmagasabb törvényi címe: Hungarikum

Gróf Széchenyi Istvánt (1791-1860) példamutató hazaszeretete, a haladásba vetett hite, áldozatkészsége, akaratereje, s nem utolsósorban gyakorlati alkotásai a magyar történelem egyik legnagyobb személyiségévé avatták. Igazi államférfi volt, aki a külföldi és a hazai közállapotok közötti gazdasági és kulturális különbségeket elemezve ráébredt, hogy a külföldön már működő és bevált intézmények hazai életre hívásán kell munkálkodnia. Már 1822-ben meghonosította angliai mintára Pesten a lövészenyeket, és 1825-ben létrehozta az Első Lótenyésztő Egyesületet, majd anyagi felajánlásával lerakta a Magyar Tudományos Akadémia alapjait. Ugyancsak angol mintára 1827-ben Pesten megalapította a Nemzeti Kaszinót megfelelő színteret biztosítva ezzel a hazai arisztokrácia társas életének. 1830-

ban megjelent Hittel című munkája, amelyben Magyarország polgári átalakulásának gazdasági-társadalmi programját foglalta össze. Részt vett a Kereskedelmi Bank alapításában, királyi biztostként irányította az Al-Duna szabályozásának hatalmas munkáját. Nevéhez fűződik 1840-es években a Tisza-szabályozás megindítása, a balatoni gőzhajózás életre hívása és nem utolsósorban a Lánchíd megépítése.

A HÉVÍZI-TÓ ÉS A TRADICIONÁLIS HÉVÍZI GYÓGYÁSZAT

Szakterületi kategóriája: Egészség és életmód
Besorolásának legmagasabb szintje: Hungarikumok Gyűjteménye
Legmagasabb törvényi címe: Hungarikum

A források vízhozama napi 35 millió liter, így a teljes vízkészlete háromnaponta kicserélődik. Ez a tó különleges képződmény, hiszen ellentétben a többi melegvízes tóval - amelyek általában vulkanikus eredetű helyeken, agyag- vagy szilikatalajban vannak - a Hévízi-tó, tőzegmedrű forrástól. A környezeti hatások következtében a tó vize állandó

áramlásban van, amely jótékonyan hat a szervezetre, a fürdőzőt állandó, enyhe masszázsban részesíti. A tó gazdag ásványianyag tartalmú forrása abból a 38 méter mélyen található barlangból fakad, ahol több tízezer éves meleg és hideg karsztvizek keverednek egymással. A feltörő karsztvíz hőmérsékletének, vízminőségének összetételének köszönhetően a tó vizét régóta használják gyógyászati célokra is. Az első tutajokra épített fürdőházat 1772-ben Festetics György, a keszthelyi Georgikon alapítója építtette.

ALFÖLDI KAMILLAVIRÁGZAT

Szakterületi kategóriája: Agrár-és élelmiszergazdaság
Besorolásának legmagasabb szintje:
Hungarikumok Gyűjteménye
Legmagasabb törvényi címe: Hungarikum

Magyarországon a kamillát, mint gyógynövényt, először Méliusz Juhász Péter debreceni professzor említi meg 1578-ban Kolozsvárott kiadott Herbárium című könyvében. A kamillát görcsoldó, epehajtó hatású növényként jellemzi. A népi gyógyászatban viszont ennél korábban, több évszázaddal ezelőtt felismerték a kamilla jótékony, gyógyító erejét. Hazánk egész területén vadon terem,

jelentős termőállománya az alföldi szikes területeken van, tömegesen megtalálható a Tiszavidék szikes, vízállotta talaján, az úgynevezett szikfoltokon. A virágokat májusban, júniusban, de sokszor már április utolsó napjaiban kézzel gyűjtik. A vadon termő kamilla gyűjtése kizárólag kamillafésűvel történik, amely készülhet fából, vasból vagy bádognból. Ezt követi a szárítás, szárítalanítás, majd kézi válogatás folyamata. Végül mindig az egészségügyi és fogyasztóvédelmi elvárásoknak megfelelően csomagolásra ez a jótékony hatású növényi hungarikum.

AZ EZERÉVES PANNONHALMI BENCÉS FŐAPÁTSÁG ÉS TERMÉSZETI KÖRNYEZETE

Szakterületi kategóriája: Kulturális örökség
Besorolásának legmagasabb szintje:
Hungarikumok Gyűjteménye
Legmagasabb törvényi címe: Hungarikum

A pannonhalmi Bencés Főapátság mind építészeti struktúrájában, mind eszmevilágában folyamatosan fejlődött. Könyvtára több mint 300 000 kötettel ma a világ legnagyobb bencés gyűjteménye. A Főapátsági Levéltár őrzi a tihanyi apátság alapító oklevelét. A monostor képtára, metszettára, numizmatikai gyűjteménye, kincstára és gyógynövény kultúrája közös emlékeinket, értékeinket őrzi. Az érték az Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete (UNESCO) által nyilvántartott világörökség listán szerepel. A Hungarikum törvény erre vonatkozó III. 12. § (2) pontja alapján ezen érték úgynevezett „törvény általi hungarikumként” került be a Hungarikumok Gyűjteményébe.

KAPTÁRKÖVEK ÉS A BÜKKALJAI KŐKULTÚRA

Szakterületi kategóriája: Természeti környezet
Besorolásának legmagasabb szintje:
Hungarikumok Gyűjteménye
Legmagasabb törvényi címe: Hungarikum

A Bükkalja kistájcsoport kialakulása, természetföldrajzi fejlődése és geológiai felépítése alapján is hazánk sajátos, unikális tájegységei közé tartozik. A területén fellelhető morfológiai képződmények, geológiai képződmények és a sajátos tájkarakterre épülő egységes természeti – tájgazdálkodási és kultúrtörténeti rendszer kiemelkedő példát mutat az magyar értéktár természeti környezet kategóriájára. A bükkaljai kőkultúra magába foglalja a bükkaljai táj és az ott élő ember sajátos kapcsolatrendszerét, a kő, mint (építő)anyag jelentőségét a tájgazdálkodásban, a kőfaragó mesterséget, s azon belül a népi szakrális kőfaragó művészetet,

a bükkaljai barlanglakásokat, kőbújókat, borspincéket. A bükkaljai kőkultúra – melynek a legarchaikusabb rétegét a kaptárkövek alkotják – tehát egy jól körülhatárolható hazai tájegységre jellemző, történelmi gyökerű, élő hagyományokkal rendelkező, összetett természeti-tájgazdálkodási-kulturális rendszer.

GYÖNGYVIRÁGOS TÖLGYES

Szakterületi kategóriája: Természeti környezet
Besorolásának legmagasabb szintje: Hajdú-Bihar Vármegyei Értéktár
Legmagasabb törvényi címe: Hajdú-Bihar Vármegyei Értéktár

A védett terület a Peres erdészkerület, 086/14 helyrajzi számú erdő Hajdúböszörmény 35D és 36C üzemtervi azonosítójú erdőrészleteit foglalja magába. A terület 1981 óta védelem alatt áll, jelenleg Hajdúböszörmény város 3/1996. (I.25) önk. számú határozata alapján helyi jelentőségű védelmet élvez. Emellett a részletek átfedésben vannak a HUH 20033 kódú Debrecen-Hajdúböszörményi tölgyesek elnevezésű, kiemelt jelentőségű természet megőrzési NATURA 2000-es területtel. Az erdőtömböt két részre választja az erdőtagok között mesterséges folyosót létrehozó, Hajdúhadház felől érkező, - szocialista időkben Barátság névre keresztelt - gázvezeték kitisztított pásztyája. A két részlet teljes területe 12,7 ha. A védett terület a Dél-Nyírség kistáj nyugati szélén helyezkedik el. A felszínen jelentős kiemelkedések nem találhatóak, hanem egységesen sík. Természetes vízfolyások nincsenek, kisebb mélyedésekben időszakosan felgyűlő szemisztatikus vízfoltok lehetnek. A termőhely KTT klímájú, a talaj fizikai félesége homok, a talajtípus rozsdabarna

erdőtalaj, vízhatástól független hidrológiai állapotú. A termőréteg mély-közepesen mély. A védett erdő a környező területen egykoron oly jellemző, de sajnos mára már igen ritkán fellelhető társulásról, a homoki gyöngyvirágos tölgyesről (Convallario Quercetum roboris) kapta a nevét. A társulás neve is mutatja, hogy a két jellemző növényfaja a kocsányos tölgy és a gyöngyvirág. Állományalkotó, fő faj a kocsányos tölgy. A tölgyes koros, közel 100 év a fák átlagkora, az akácok is 65-70 évesek. A cserjeszint gazdag, változatos. Egyibés galagonya, kökény, veresgyűrű som, mogyoró és fagyal olykor összefüggő állomány alkotja. Az 1996. évi LIII Törvény szerint: „egyedi tájértéknek minősül az adott tájra jellemző természeti érték, képződmény és az emberi tevékenységgel létrehozott tájalakító elem, amelynek természeti, történelmi, kultúrtörténeti, tudományos vagy esztétikai szempontból a társadalom számára jelentősége van.” Az MSZ 20381 szabványleírás szerint a védett területen biológiai egyedi tájértéket találhatunk. Ezt alkotják a koros, őshonos kocsányos tölgyek, és az általuk létrehozott természetszerű állomány, biotóp, ami számos védett, fajnak nyújt élő- és szaporodó helyet. A helyi védett terület gondozását, az erdőrésztisztítást a Zöld Kör szervezésében évről-évre önkéntesek végzik.

HERCZ CLASSIC TÉLISZALÁMI

Szakterületi kategóriája: Agrár- és élelmiszergazdaság
Besorolásának legmagasabb szintje: Hungarikumok Gyűjteménye
Legmagasabb törvényi címe: Hungarikum

Herz Ármin XIX. századi eredeti receptje alapján, egyedi fűszerezéssel, első osztályú, változtatott alapanyagokból, bükkfa-füstöléssel, hagyományos érleléssel készülő prémium minőségű termék. Egyedi ízében és illatában a fehér és a szegfűbors dominál, melyet kiegészít a bükkfafüst kellemes aromája. Illatát a fűszereken és a harmonikus füst ízén kívül a szürkésfehér nemespenész finom, lágy, semmihez nem hasonlítható aromája adja. Igazi magyar „mindenki kedvence” csemege.

HAJDÚNÁNÁSI SZALMAFELDOLGOZÁS MINT TRADICIONÁLIS HÁZIIPARI TEVÉKENYSÉG

Szakterületi kategóriája: Agrár- és élelmiszergazdaság
Besorolásának legmagasabb szintje: Magyar Értéktár
Legmagasabb törvényi címe: Kiemelkedő nemzeti érték

A hajdúnánási szalmafeldolgozás legjelentősebb időszaka a XIX. század közepétől a XX. század közepéig tartott és máig hatással van a város életére, valamint a magyarországi és az erdélyi szalmafonásra is. A búza szárát felhasználó ipari tevékenység keretében évtizedeken keresztül készültek a szalmakalapok Hajdúnánáson. Az otthon előállított

szalmafonatokat eleinte házilag varrták össze, majd a polgári divatban is elterjedő kalapok iránti igény, a megnövekvő kereslet létrehívta a szalmafonásra épülő gyárakat, üzemeket, amelyekben már jelentős mennyiségű, különböző típusú kalapokat készítettek, legnagyobb mennyiségben a századforduló évtizedeiben. Hajdúnánáson a szalmafonás során létrejövő legfontosabb kész termék, maga a kalap, azonban egyéb termékek (pl. táska, szatyor, papucs, szőnyeg, doboz) készítésével is kiszolgálták az igényeket.

HAJDÚHÉT

Szakterületi kategóriája: Kulturális örökség
Besorolásának legmagasabb szintje: Hajdú-Bihar Vármegyei Értéktár
Legmagasabb törvényi címe: Vármegyei érték

Az 1937-ben megrendezett Hajdúhét az ún. öreg hajdúvárosok olyan kulturális, gazdasági megmozdulása volt, amely méreteivel, hatásaival és szerveztségével országos visszhangot váltott ki. A nagyszabású rendezvény megálmodója, Csiha Antal gimnáziumi tanár egykor a Hajdúság nagy seregszemléjének szánta. Számítása a gondos és körültekintő szervezésnek köszönhetően beigazolódott. Az 1937. szeptember 5. és szeptember 12. között megrendezett Hajdúhét országra szóló programmá nőtte ki magát. Ezt a rendezvényt Darányi Kálmán miniszterelnök nyitotta meg. Hajdúböszörmény városa 1994-ben

„felélesztette” a régi hagyományt, amely a Hajdú-Bihar Vármegyei Értéktárba történő beemelésékor, 2015-ben 23., 2022-ben pedig a 27. alkalommal került megrendezésre. (Forrás: www.hbmo.hu/ertektar)

REGÖLÉS

Szakterületi kategóriája: Kulturális örökség
Besorolásának legmagasabb szintje: Magyar Értéktár
Legmagasabb törvényi címe: Kiemelkedő nemzeti érték

A Regölés és a hozzákapcsolódó szokás és ének olyan, csak a Kárpát-medence magyarságára jellemző különleges termékenységarázsló és köszöntő rítus, amely történetileg több ezer évet ölel át. Honfoglalás előtti történelmi rétegével, dallamés hangszívilágával, több történelmi kor jellegzetességeit magába építő egységével és magát megújító, továbbélhető képességével igazi kuriózum Európában.

A Regölés és a regösének kérdése a mai napig foglalkoztatja a kutatókat, mivel a szokásban és a szokáshoz kapcsolódó énekekben a magyar honfoglalás korszakát megelőző időkbe visszanyúló zenei eredet, és a téli napforduló megünneplésének pogány nyomai fedezhetőek fel. Ezeknek köszönhetően, valamint a csodaszarvas motívum, a refrén és a dallam sajátosságai alapján a regölés olyan archaikus rítusének tekinthető (néprajzi, nyelvészeti, történelmi kutatások eredményei alapján) amely az ősmagyar sámánénekekkel is összefügghet.

A regös mint énekmondó a nyelvészek és őstörténészek véleménye szerint a régi magyarok (honfoglalás kori, az az utáni egy-két száz év, illetve az az előtti idők magyarjai, a magyarok ősei) sámánjainak, varázslóinak, ráéneklőinek egyik elnevezése lehetett. A keresztény egyház ünnepeinek hátterében gyakran a kereszténység előtti ünnepek, illetve a vegetáció és az időjárás változásához kapcsolódó ünnepek állnak, melyek utólag keresztény értelmezést kaptak.

A magyarság a Kárpát-medencében való letelepedéskor a keresztény vallással együtt a keresztény világ időszámítását (ami történetileg változott) is átvette. Így jött létre az a többszörös rétegződés, amelynek eredményeképp a Regölés a téli ünnepkör azon különleges szokásaihoz kapcsolódik, amihez a keresztény naptár (karácsony) „csak” az aprópót adja, mélységében a téli napfordulóhoz kötődő európai pogány, illetve a honfoglalás előtti magyar hagyományokban gyökerezik.

DEBRECENI PÁROS KOLBÁSZ

Szakterületi kategóriája: Agrár- és élelmiszergazdaság
Besorolásának legmagasabb szintje: Hungarikumok Gyűjteménye
Legmagasabb törvényi címe: Hungarikum

A debreceni mészárosok és hentesek sok évszázadon folyamán felhalmozott szaktudása alapján a debreceni páros kolbász több változatát is készítették, amelyekre a hasonló fűszerek használata, de különböző húsook felhasználása és aránya volt a jellemző. A XIX. század második felétől a jó minőségű

fűszerpaprika is elmaradhatatlan része lett a receptúrájának. Ma a következő négy változata számít autentikusnak: a 100 százalékos marhahúsból készült debreceni, 30 százalékos marha és 70 százalékos hússertés vagy mangalica húsból készült standard változat és a 100 százalékos hússertés vagy mangalica húsból készült változat. A debreceni páros kolbász messze földön híres, Ausztriában és Németországban is jól ismert márkanév.

A MAGYAR TANYA

Szakterületi kategóriája: Kulturális örökség
Besorolásának legmagasabb szintje: Hungarikumok Gyűjteménye
Legmagasabb törvényi címe: Hungarikum

A tanya az Alföld egyedülálló és tipikusan vidékies településformájának tekinthető képződmény, külterületi lakott hely. A tanya régebbi neve a szállás, az Alföld szétosztott, magányos telepeit jelentette, melyek többnyire a gazdálkodás központjai és a lóbaszóság teletelvényei voltak. A tanya kialakulásában a mezőgazdaság játszott az alapvető szerepet. A tanya – mint külterületi gazdasági egység – a XIV-XV. században vette fel a tartozéktelepülés jellegét, a mezőváros sajátosságaként. A tanya gazdaságának látványos fellendülése a feudális korlátoktól többnyire mentes XIX. század végén és a XX. század elején zajlott.

MAGYAR AKÁC

Szakterületi kategóriája: Agrár-és élelmiszergazdaság
Besorolásának legmagasabb szintje:
Hungarikumok Gyűjteménye
Legmagasabb törvényi címe: Hungarikum

A fehér akác tudományos elnevezése Robinia pseudoacacia. Angol neve: black locust, német neve: die Robinie, francia neve: robinier faux acacia, lengyel neve: robinia akacjowa. A fehér akác semmiképpen sem tévesztendő össze az Acacia nemzetség szubtrópusi, trópusi övezetben tenyésző fajjaival. Ez a pompás növény 15-30 m magasságra nő és 20-40 cm mellmagassági átmérőt fejleszt. A növekedése 25 év után erősen lecsökken, így általában 30-35 éves korban kitermelik. Kérge hálózatosan repedezett, vastag, szürkésbarna. Zárt állományban viszonylag egyenes, hengeres törzset formáz. Az akác különlegessége, hogy gyorsan növő kemény fa, mely kültéren is különlegesen tartós, használatával sok esetben trópusi ke-

mény fák válhatnak ki, miáltal mérsékelheti az esőerdőkre nehezedő kitermelési terhelést. Az akác szíjácsa nagyon vékony, gyakorlatilag néhány évgyűrű alkotja (a szíjácsréteg 1-2 cm), ami faipari felhasználás szempontjából kifejezetten kedvező, mivel tulajdonságai alapján a geszt sokkal értékesebb. A gesztelés folyamata során tilliszek hatolnak be az edényekbe, és eltömik azokat. A tilliszésedés olyan nagymértékű, hogy az akác semmilyen irányban nem engedi át a folyadékokat, és ez kiegészülve a sajátos kémiai összetétellel a biológiai károsítókkal szemben nagyon jó ellenállást biztosít. Az akácültetés fő célja a mozgó homok megkötése és a deflációs károk mérséklése volt. Az utóbbi évtizedekben az éghajlatváltozás folytán felerősödő elsivatagosodás és szárazodás elleni küzdelemben az akác kiemelkedő szereppel bír. A legjobb minőségű mézet szolgáltató méhlegelő, amely számos írónkat és költőnket is megihlette, a magyar táj jellegzetes eleme.

MAGYAR AKÁCMÉZ

Szakterületi kategóriája: Agrár-és élelmiszergazdaság
Besorolásának legmagasabb szintje:
Hungarikumok Gyűjteménye
Legmagasabb törvényi címe: Hungarikum

Az akácfa a növény talajjal szembeni igénytelensége, gyors növekedése és sokrétű felhasználhatósága tette hazánk egyik legkedveltebb fafajává. Az akác magyarországi területe 463 ezer hektárra tehető, mely hazánk összes erdőterületének 24 %-át teszi ki, ezzel a legnagyobb területfoglalású fafajunk. Európa akácerdőinek több mint a fele hazánkban található. Ezek a – Kárpát-medence egyedi klímájában élő – hatalmas akácok teszik különlegessé a magyar akácmézet. Ekkora kiterjedésű, tisztán akácerdők más

tájakon nincsenek. A magyar akácméz világos, lágy, kevésbé savas, akácvirág illatú méz. A csaknem színtelentől az enyhén sárgásig terjednek színárnyalatai. Magas cukortartalma miatt nem kristályosodik, évekig folyékony marad. Íze nem karakteres, emiatt fogyasztása a mézész ismerkedők számára ajánlható. Fogyasztása minden formában lehetséges önmagában, kenyérral-vajjal, teában, sütés-főzéshez, müzli alkotórészként stb. Az akácvirágból készült tea mellett az akácméz is ajánlott a gyomorsav-túltermelés miatt bekövetkező emésztési zavarok oldására. Az akácméz kiváló minősége miatt évtizedek óta keresett exportcikk, a mézkivitel fő célországai: Németország, Franciaország, Olaszország és Nagy-Britannia.

MAGYAR CIMBALOM

Szakterületi kategóriája: Kulturális örökség
Besorolásának legmagasabb szintje:
Hungarikumok Gyűjteménye
Legmagasabb törvényi címe: Hungarikum

A cimbalom a citerafélék családjába tartozó, két verővel ütve megszólaltatott húros hangszer, amelynek vízszintes helyzetű, trapéz formájú, dobozszerű hangszertestje van, melyen teljes szélességben diatonikus vagy kromatikus hangolású húrok sorakoznak. Régi, népi változata a kiscimbalom magyar nyelvterületen már ritkaság, de az alpesi országokban, Kelet-Európában, a Balkánon ma is használatos. Továbbfejlesztett változata a nagyobb, hangtompító pedállal ellátott, lábakon álló pedálcimbalom, melyet Schunda Vencel József budapesti hangszergyáros alkotott meg a XIX. század vége felé, majd a XX. században idősebb és ifjabb Bohák Lajos

fejlesztett tovább. A cimbalom elsősorban cigányzenekarok fontos tagja, de népi hangszerként is ismert, és Rácz Aladár cimbalomművész munkássága nyomán, komolyzenei koncerteken is szerepet kap.

TISZAVIRÁG ÉS TISZAVIRÁGZÁS

Szakterületi kategóriája: Természeti környezet
Besorolásának legmagasabb szintje:
Hungarikumok Gyűjteménye
Legmagasabb törvényi címe: Hungarikum

A tiszavirág látványos rajzása révén közismert kérészünk, védett természeti-és tájérték és nem csupán hazánkban, hiszen világviszonylatban is egyedülálló csoda. A különleges természeti jelenséget több évig tartó fejlődés előzi meg, amely jellemzően a Tisza hazai szakaszain teljesedik ki minden év júniusának közepén. A tiszavirág és tiszavirágzás, s a Tisza-menti identitás – természeti környezeten túlmutató – sokrétű fontosságát bizonyítják a jelenség kulturális, néprajzi és nyelvi hozadékai is (pl. a „tiszavirág életű” mondás). Ezt a fajta sajátos komplexitást igazolja a faj és az esemény együttes értéként történő azonosítása és hungarikumként történő elismerése is.

SOLYMÁSZAT MINT ÉLŐ EMBERI ÖRÖKSÉG

Szakterületi kategóriája: Kulturális örökség
Besorolásának legmagasabb szintje:
Hungarikumok Gyűjteménye
Legmagasabb törvényi címe: Hungarikum

A tiszavirág látványos rajzása révén közismert kérészünk, védett természeti-és tájérték és nem csupán hazánkban, hiszen világviszonylatban is egyedülálló csoda. A különleges természeti jelenséget több évig tartó fejlődés előzi meg, amely jellemzően a Tisza hazai

szakaszain teljesedik ki minden év júniusának közepén. A tiszavirág és tiszavirágzás, s a Tisza-menti identitás – természeti környezeten túlmutató – sokrétű fontosságát bizonyítják a jelenség kulturális, néprajzi és nyelvi hozadékai is (pl. a „tiszavirág életű” mondás). Ezt a fajta sajátos komplexitást igazolja a faj és az esemény együttes értéként történő azonosítása és hungarikumként történő elismerése is.

A MAGYAR HUSZÁR

Szakterületi kategóriája: Kulturális örökség
Besorolásának legmagasabb szintje:
Hungarikumok Gyűjteménye
Legmagasabb törvényi címe: Hungarikum

A MAGYAR HUSZÁR Nekünk, magyaroknak az a nemzeti jelkép, akiben az ősi magyar lovas harcosnak a tűzfegyverek korában való újjászületését látjuk. A magyar huszár az a magyar könnyűlovas, aki az elmúlt fél évezredben ott virtuskodott a török háborúkban családi tűzhelye, szülőföldje védelmében, a Habsburg-ellenes szabadságharcokban nemzeti jogainak biztosításáért, a dinasztikus háborúkban uralkodója hívó szavát követve. A magyar huszár az a lovas katona, aki leffentyűs csákófeveget vagy forgós csákót, gazdagon zsinórozott dolmányt és szűk nadrágot, színes fonott övet és sarkantyús rövidszárú csizmát, bal vállán átvetett, ugyancsak gazdagon zsinórozott mentét visel. Vállszíjon tartott szablyát és tarsolyt hord, a nyeregkápára erősített karabélyt és deli pár pisztolyt is kéznél tart. Hajdú-Bihar Vármegyében a 2023-ban 35. jubileumát ünneplő Hajdú-Bihar Vármegyei Huszár Hagyományörző Egyesület képviseli és élteti elhivatottan és nívósan a magyar huszár etikai, eszmei tartalmait.

HAJDÚ-BIHAR VÁRMEGYEI HUSZÁR HAGYOMÁNYŐRZŐ EGYESÜLET ÁLTAL ÉLETBEN TARTOTT, HISTORIKUS MÚLTÚ, MAGYAR KIRÁLYI DEBRECENI 2. HONVÉD HUSZÁREZRED HAGYOMÁNYÁNAK ŐRZÉSE

Szakterületi kategóriája: Kulturális örökség
Besorolásának legmagasabb szintje: Hajdú-Bihar Vármegyei Értéktár
Legmagasabb törvényi címe: Vármegyei érték

1874-ben sorsdöntő változások következtek be a honvédség szervezeti felépítésében, ekkor alakult meg a debreceni 2. honvéd lovasrezred, amelyből 1880-ban magyar királyi debreceni 2. honvéd huszárezred lett. Az ezred élén szolgált többek között gróf Tisza István is. A huszárezred 1918 novemberéig működött. A katonai hagyományápolás céljából 1988-ban jött létre Hajdú-Bihar megye és Debrecen város huszárbandériuma Hetey Sándor György alapításával. A huszárbandérium azóta több rendezvényen van jelen. A hagyomány életben tartója az egyesület, amely nemzeti értéként a magyar nemzeti érték-

mozgalomban is kimagasló és rendszeres értékmentő szerepet tölt be. Elnöke a nemzeti értékek iránt elkötelezett Juhász Imre. A nemzeti értéké nyilvánítás a jelen projektet is koordináló Kocsi Erika szakmai munkájának köszönhető.

MAGYAR BETYÁRKÖLTÉSZET

Szakterületi kategóriája: Kulturális örökség
Besorolásának legmagasabb szintje: Magyar Értéktár
Legmagasabb törvényi címe: Kiemelkedő nemzeti érték

A magyar betyárfolklor a szomszédos népekétől megkülönböztető jegy, a betyár karaktere csak minimálisan fonódik össze a nemzeti önállóságért küzdő harcos szerepével. Jellegzetes vonása a szociális igazságtalanságok elleni fellépés. A betyárokról szóló történetekben együtt jelennek meg a nemzetközi hősepikai motívumok és a sajátosan magyar élettörténetek, a költészet és maga a valóság. A magyar betyárköltészetre

különösen jellemző az epizodikus ábrázolásmód. Azaz a történetekben a betyárnak csak egy-egy tulajdonsága, tette van elmesélve. A betyár portréja több dalból, elbeszélésből rakódik ki és természetszerűleg időben is változik. A magyar betyárfolklor főszereplői nem félisteni, különleges képességű emberek - habár utólag a néphit felruházta őket speciális attribútumokkal -, hanem elszánt, karizmatikus, valóságos és természetesen magyar személyek.

A dalokban, balladákban, valamint mondákban a betyár három különböző konfliktushelyzet kulcsfigurája: hol magányos lázadóként, független személyiségként ábrázolják, hol a társadalmi igazságtalanságok ellen fellépő személyként, hol a szociális igazságszolgáltatás képviselőjeként. Mindezek ellenére a magyar betyárok az angol Robin Hooddal, az amerikai Jesse Jameszel, az olasz Rinaldo Rinaldinnal és Angiollioval, a spanyol Curro Jimenezsel, az ukrán Oleksa Dovbussal szemben nem országuk felszabadításáért és nem a törvényes rend helyreállításáért küzdő harcosok, így tetteik nem minősülnek, még utólag sem a népi emlékezetben, politikai állásfoglalásnak. A magyar betyár a klasszikus törvényen kívüli: szegény sorsú rabló-útonálló, akiktől félték, és akiknek emléke a társadalmi igazságosságáért küzdő karizmatikus individuummokká szépült a nép emlékezetében.

A 2023-BAN 300 ÉVES RÓZSÁS CSÁRDA ÉS A KÖZEL 300 ESZTENDŐS LÁTÓKÉPI CSÁRDA, A HAJDÚSÁG KÉT NEVES CSÁRDAÉTERME

Szakterületi kategóriája: Turizmus és Vendéglátás
Besorolásának legmagasabb szintje: Hajdú-Bihar Vármegyei Értéktár
Legmagasabb törvényi címe: Vármegyei érték

A két azonos történelmi karakterrel és múlttal bíró, ma is étteremként üzemelő hajdúsági csárda közös üzemeltetője a Rózsás csárdát tulajdonosként vezető Teleki László a magyar nemzeti értékmentés eszmeiségével harmonizáló szellemben vezeti mind a két éttermet. Úgy véli, hogy a ma emberének is védeni, óvnia kell a maga eszközeivel mindazt, ami magyarrá tesz bennünket, s amit az előző generációk értékékként ránk hagytak. Hite szerint a magunk eszközei és lehetőségei mentén ébren kell tartanunk hagyományainkat és szokásainkat mindenütt: önmagunkban, családjunkban, lakóhelyünkön, szokásainkban, sőt még táplálkozásunkban is. Más népeket is csak akkor tudunk tisztelni és szeretni, ha magunkat is ismerjük és becsüljük, identitásunknak pedig a nemzeti értékek is hangsúlyos részei. A csárdákat autentikus karakterükben megőrző értékgazda évtizedek óta óvó, megújító megoldásokkal, történelmi kortűkröt nyújtó, autentikus berendezéssel, a felkínált ételek magyaros és minőségi jellegével,

s a felszolgálat családias nívójával, valamint a patinás atmoszférával törekszik arra, hogy mindenben hű legyen a történelmi értékterhez és történelmi miliőhöz. A Turizmus és Vendéglátás szakterületi kategóriában nemzeti értéké nyilvánított két csárda jelenleg a Hajdú-Bihar Vármegyei Értéktár eleme, de a tulajdonos kérelmezte a kiemelkedő nemzeti értéké nyilvánítást. A folyamat ötletgazdája és szakmai vezetője Kocsi Erika író, hungarikum projekt-menedzser (forrás: hungaroptimum.com, rozsascsarada.com, latokepicsarada.com).

MIHALKÓ-FÉLE HORTOBÁGYI PÁSZTORKALAP

Szakterületi kategóriája: Kulturális örökség
Besorolásának legmagasabb szintje: Magyar Értéktár
Legmagasabb törvényi címe: Kiemelkedő nemzeti érték

A Mihalkó-féle hortobágyi pásztorcalap merinói juh gyapjából megalkotott egyedi formájú pásztorcalap, amely a viselője foglalkozását is jelzi, azaz lehet csikóskalap, juhászkalap és gulyáskalap is, de gyűjtőnéven pásztorcalap. Emellett a pörgekalap, a

bojtár és a kondáskalap is a Mihalkó műhely gazdag tárházának remekei, csakúgy, mint a különböző női divatkalapok és a betyárkalap, a Bocskaikalap, a Kossuth-kalap, az Iparos-kalap, a Debreceni keménykalap, a Nyírségi kalap, a Matyó kalap, avagy az Újvárosi pásztorcalap, sőt a Kun süveg és a Kunsági csikós és juhász kalapok is. Magyarországon egyedülálló módon kizárólag a „generációs örökségként” övött és életben tartott, valódi nemzeti kincsünként – csakis a Mihalkó család által immár a hatodik, sőt, Mihalkó Gyula lánya Emese és férje révén a hetedik generáció nyomvonalán készített – nemzeti örökség a hazai tájkarakterisztika speciális emblémájaként. A magyar nemzeti múlt valamennyi értékes és jellegzetes kalaptípusa ma már, sőt évszázadok óta a Mihalkó kalapkészítő család „remekbeszabott” darabjainak tárházából került és kerül ki. A Mihalkó-féle hortobágyi pásztorcalap kiemelkedő nemzeti értékkel nyilvánítása is Kocsi Erika szakmai munkájának segítségével által valósult meg.

A NÉPMŰVÉSZET MESTERE DÍJ KITÜNTETETTJEINEK TUDÁSA ÉS TEVÉKENYSÉGE

Szakterületi kategóriája: Kulturális örökség
Besorolásának legmagasabb szintje: Magyar Értéktár
Legmagasabb törvényi címe: Kiemelkedő nemzeti érték

A Népművészet Mesterei olyan - saját közösségükön belül elismert, a környezetükre hatást gyakorló, mintaadó - alkotó egyéniségek, akik jelentős hagyományt átörökítők és értékmentő tevékenységet végeznek. A magyar állam által ezen díjjal kitüntetett tehetséges népi alkotók a szellemi kulturális örökség különböző területeinek képviselői, a hagyomány hordozói. A magyar nemzet az első a világon, amely ilyen díjat hozott létre 1953-ban. Megszületését az a szép szándék ösztönözte, hogy azokat a közösségünkben élő és alkotó népművészeket elismerjék, akik tehetségükkel és tudásokkal saját környezetükben tovább éltetik az általuk képviselt hagyományterület értékeit. Őt kategórián belül lehet kiérdemelni ezt a díjat, azaz a tárgyalkotók, a hangszeres népzeneészek, a táncosok, mesemondók és énekesek témacsoportjain belül.

Ma még szerencsére élnek olyan értékeltető személyek, akik az adott közösségben szülvélve, ott a szó valódi értelmében is a „ha-

gyományba belenöve” tanulták meg a saját népművészeti kategóriájukon belüli tudást, és vannak olyanok, akik már a szervezett és tudatos képzési rendszerben sajátították el ugyanezt, viszont nagyon kiemelkedő, úgymond ikonikus alakjai a magyar népművészetnek.

A DEBRECENI HAJDÚ TÁNCGYÜTTES MUNKÁSSÁGA

Szakterületi kategóriája: Kulturális örökség
Besorolásának legmagasabb szintje: Hajdú-Bihar Vármegyei Értéktár
Legmagasabb törvényi címe: Vármegyei érték

Az 1953-ban alakult Debreceni Hajdú Táncegyüttes együttes országosan is kimagasló folyamatossággal magas színvonalon látja el felvállalt művészeti és közművelődési feladatait. A legrangosabb szakmai megmértetésen, a néptáncegyüttesek minősítő rendszerében valamennyi generáció minden alkalommal a legmagasabb, Arany I. illetve „Kiválóan minősült együttes” fokozatra minősült eddig. A Hajdúsok arculata sokszínű: jelenleg több mint 400 főt számlálnak tagjaik sorában az óvodás kortól a kezdő felnőtt csoporton át a szenior korosztályig. Nyílt programjaik minden generációt elérnek, Debrecen város és a megye rendezvényein rendszeresen szerepelnek. Saját fesztiválokat is szerveznek, mint a Szomszédolás Országos Gyermek és Ifjúsági Néptáncfesztivál, a Hajdú-Bihar Megyei Gyermek- és Ifjúsági Néptánc Fórum. Felvállalt

küldetésük szűkebb pátriájuk, a Hajdúság és Hortobágy hagyományainak megismerése és megismertetése is. Ennek szellemében szervezik 2006 óta az Országos Pásztoréneklő Versenyt és Pásztor Bált a Hortobágyon, és szakmai vezetésükkel hagyományörző csoport is működik a Hortobágyon. Kulturális missziójuk a határon túli magyarság segítése, legfrissebb ilyen kapcsolatuk a Fekete-Körös völgyi szövetség magyarsággal épült ki. Felkészítésükre rekonstruálták és visszatartják táncaikat, ezzel is támogatva identitásuk megőrzését. Repertoárjukban megtalálhatók az egész magyar nyelvterület táncai, szokásai autentikus és tematikus színpadi megformálásban. Értékteremtő munkásságuk elismeréseként 2017-ben a Hajdú-Bihar Vármegyei Értéktárba is megemlékező besorolást nyertek. A 2023-ban már 70. éves Hajdú Táncegyüttes zászlóshajó szerepet vállalt a debreceni és megyei vonatkozású nemzeti értékek népszerűsítésében is (bővebben: hajdufolk.hu, hbmo.hu/ertektar).

A BIHARI SZÜRRÁTÉT KÉSZÍTÉS ÉLŐ HAGYOMÁNYA

Szakterületi kategóriája: Kulturális örökség
Besorolásának legmagasabb szintje:
Hajdú-Bihar Vármegyei Értéktár
Legmagasabb törvényi címe: Vármegyei érték

„A szűr a magyar nép egyik legősibb és legkedveltebb, népdalokban leggyakrabban emlegetett ruhadarabja. Kizárólag férfiak viselik; leginkább a pusztázó nép, de ünnepi díszruhája a falusiaknak is...” – írja Györfly István, e viselet legismertebb kutatója. A "legmagyarabbnak" tartott ruhadarabot páratlanul szép és gazdag, minden ízében magyar ornamentika jellemzi. A férfi felső kabátfelét pásztorok, parasztek, gazdálkodók egyaránt viselték. Késői változatáról, a bihari rátétes szűrről származik a szűrátétes technika és motívumvilág. A szűr ősi díszítőmunkái a vízszintes irányú szabásvonalak mentén alakultak ki. A díszített részek között különös szerepet kapott továbbá a szűr elej része, oldala, valamint a háta alja hasítéka. Bihar vármegyében később a gallért, az ujjak közéj felőli végét csokorszerű virágmintákkal, bokorvirággal ékesítették. Ez csak ennek a tájnak a jellegzetessége. A szűrök díszítőeleme kizárólag növényi motívum, virág lehetett. A bihari és erdélyi szűrök fő díszítőmunkája a szegfű.

Kedvelt elem még a rózsza, a tulipán és a rózsabimbó. A szürszabók a díszítést nem hímzésnek, hanem „virágózásnak” nevezték. A szűrökön fellelhető díszítési módok a hímzés, a rátét, a színes posztóval való szegés, vagy csipkésítés, valamint a zsinórozás.

A bihari rátétes szűr kapcsán fontos kiemelni, hogy új divatként a nyakas, posztórátétes szűr Nagyváradról indult el Erdély felé az 1880-as években. A bihari szűrök korábbi változatánál, a hímzett típusánál, a géppel varrt széles posztószegések között többszínű hímzés található. Az alapanyag színe nyers vagy fekete volt. Ilyen szűröket Nagyváradon és Nagyszalán-

tán is készítették. A varrógép meggyorsította szürszabó munkáját; a szűrőknél a hímzést az 1870-es évektől felváltotta a gépi varrás, ami a hímzésmintákat utanzó díszítés volt a galléron, a szecen, az aszajon. A varrógéppel levart virágfolt formája és elrendezése mindenkor azonos a hímzettel. A rátét alapanyagaként posztót, vagy nemezt használtak. Ez a díszítés a XIX. század vége felé feketévé vált, ünnepélyes lett. A bihari térségben a rátétes (applikált, posztóvirágos vagy posztómetszett) cifraszűr, amely posztó vagy filc rátétes díszítési technikával készült, vált általánossá. Kialakulását tekintve a szűr típusok között a legkésőbbi változat. Fő díszítőmotívuma a szegfű, amely a hullámosan emelkedő szár mellett helyezkedik el. Fő jellemzőjük, hogy minden posztószegfű alsó részén találunk kehelylevélkét. A virágok közeit gyakran szabálytalan, többnyire trapéz alakú levelek töltik ki, amelyek a külső oldalon csipkézettek (cakkosak). A szürszabó a díszítőmunkák levarrása után egy kis csipkésző ollóval kimetszi a minták közötti részeket. A gallér motívumait gyakran dohánylevélformába elrendezve találjuk, bennük kis szimmetrikus csokrok, bokorvirágok, aszimmetrikusan hajlú, vastagított töltött szárral vannak jelen. A rátétek alá, olykor piros vagy zöld színű alátétet helyeztek be, ezt nevezzük aláalakásnak. A bihari rátétes szűr típus fő jellemzői tehát a dohánylevélformába rendezett csipkészt, cakkos, leveles virágok és levelek, amelyek fekete posztó alapon feketék, vagy nyers alapon feketék lehetnek. A bihari szűrátétes minta jellegzetessége is egyben, hogy kizárólag növényi ornamentikából építkezik, kivételt képez a magyar címer. Alapmotívum és egyben díszítőmunka is a cakk. Két vonalemből áll. A cakkok mérete fél centiméter. Funkciója lehet szegély, lezárás, vagy belső részek közötti elválasztás. A bihari rátétes szűr készítésének csodája szerencsére ma is él, továbbá számos neves népi iparművész munkájának köszönhetően (További információk és forrás: hbmo.hu/ertektar).

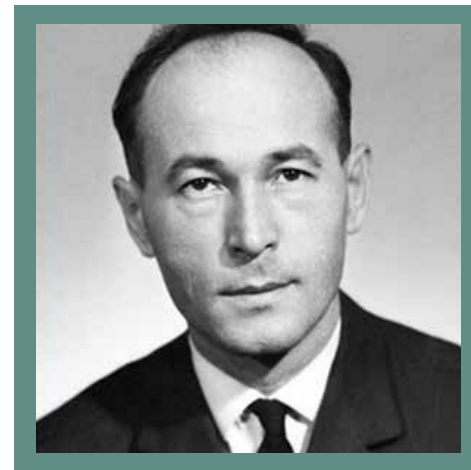
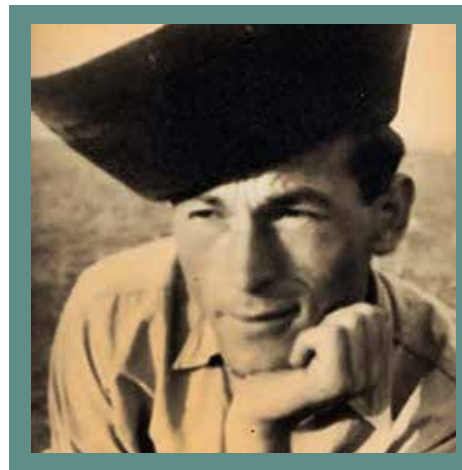

DR. BÉRES ANDRÁS MUNKÁSSÁGA

Szakterületi kategóriája: Kulturális örökség
Besorolásának legmagasabb szintje:
Hajdú-Bihar Vármegyei Értéktár
Legmagasabb törvényi címe: Vármegyei érték

Dr. Béres András (Rozsály, 1928. – Debrecen, 1993.) néprajzkutató, a Déri Múzeum egykori igazgatója, a Debreceni Népi Együttes alapítója, művészeti vezetője, néptánc-koreográfus, a hajdani Debreceni Városi Tanács tagja, a Debreceni Virágkarneval ötletgazdája. Életének története olyan, mint egy megelevenedett népmese: az egyszerű parasztember három fia közül a legkisebb elindult szerencsét próbálni... Földműves szülei szerencsére lehetővé tették számára, hogy tanulhasson. A Debreceni Tudományegyetemen szerzett diplomát magyar–latin–néprajz szakon 1950-ben. Még abban az évben néprajzos-muzeológus kinevezést kapott a Debreceni Déri Múzeumban, amelynek később igazgatói posztját is betöltötte. 1959-ben vehette át bölcsészdoktori oklevelét, 1983-ban pedig megszerezte a néprajztudományok kandidátusa címet. Szakmai publikációi mellett önálló kiadványaként jelent meg a Debreceni cifraszűr (1955), a Nádudvari fekete kerámia (1965), a Rozsályi népmesék (1967), az Arra van egy kőhid rakva (1982), a Pásztorokonyha-pásztorételek (1984), a Hajnalpelika-rozsályi népmesék (1989), a Betyárok nyomában (1990). Néprajzi gyűjtései során természetes volt találkozása a néptáncal, így már 20 évesen maga is táncolni kezdett. 1950-ben alapító tagja volt a Debreceni Népi Együttesnek. Eredetileg Varga Gyulával közösen, majd 1960-tól önállóan vezette a csoportot. Koreográfusként több maradan-

dó produkciót alkotott: Varga Gyulával közös műve a Hortobágyi pásztortáncok, amelyet az ország több művészeti csoportján túl egykor még az Állami Népi Együttes is műsorára tűzött. Néhány kiemelkedő alkotásai közül: Mikepércsi csárdás, Szatmárkőrítói fergeteges, Dorogi friss csárdás, Sorozó verbunk, Nagybaródi táncok, Kerezi leánytánc. 1987 októberében vonult nyugállományba a Hajdú-Bihar megyei Levéltár főmunkatársaként, de nem nyugdíjba, hiszen haláláig dolgozott, írt, feldolgozta korábbi kutatásait. Munkásságát több elismeréssel jutalmazták: Kiváló népművelő (1961), Szocialista kultúráért (1970), Debrecen Városi Tanács Művészeti Díja (1971), a Népművelési Intézet Nívódíja (1974), Munka Érdemrend Ezüst fokozata (1977), kétszer kapott Pro Urbe Debrecen, 1992-ben pedig Életfa-díjat. Bár már csaknem három évtizede nincs közöttünk, munkássága ma is él, hiszen koreográfiáit színpadon láthatja a közönség. A mára már legendássá vált Mikepércsi csárdás kétszer is – 2009-ben Mikepércsen, 2018-ban a Debrecenben megszervezett eseményen – bekerült a Guinness rekordok könyvébe. Újraéledt az általa korábban szervezett hortobágyi pásztortáncalkozó, az ő elképzelése, ötlete nyomán született és első alkalommal 1966-ban megrendezett Debreceni Virágkarneval pedig mára szinte világhírűvé vált. Munkásságát 2017-ben nyilvánította helyi értéké a Debreceni Települési Értéktár Kocsi Erika szakmai beadványa alapján a Debreceni Népi Együttes megbízásából, majd később a Hajdú-Bihar Vármegyei Értéktár a vármegyei érték kiténtető törvényi címmel is elismerte a munkásságát lánya, Béres Zsuzsa kérelme alapján.

A FEHÉR GÓLYA

Szakterületi kategóriája: Kulturális örökség
Besorolásának legmagasabb szintje: Kéthelyi Települési Értéktár
Legmagasabb törvényi címe: Vármegyei érték

A fehér gólya mindenki által ismert, közkedvelt madarunk, amely immár nemzeti érték is. Sorsa összefonódott a falvakéval, településekkel, amely helyeken fészket épít. Hazai állománya az elmúlt száz évben igen erősen ingadozott, ám szerencsére jelenleg stabilnak tűnik 5000-5500 pár körül alakulón. Védelme rendkívüli módon függ a tájgazdálkodástól, a nedves, mocsaras rétek megszűnésével ugyanis a táplálkozóhelyei is eltűnnek. Az egész országra jellemző, hogy csökken a legelő haszonállatok mennyisége, ez pedig a gyepterületek nagyságának kedvezőtlen változását vonja maga után. Speciális költési stratégiájának és méretének következtében ezt a fajt fenyegeti leginkább az áramütés veszélye. A vezetékek szigetelése emiatt stratégiai fontosságú a faj védelme szempontjából. Mivel a fehér gólya kifejezetten mezőgazdasági területeken szerzi be táplálékának jelentős részét, így sajnos rendkívül sok egyed pusztulását okozza a mérgezés. Az afrikai telelőterületeink ez még súlyosabb probléma, hiszen

ott sok olyan szert is használnak, amelyet Európában már rég betiltottak a veszélyessége miatt. A faj védelmét villanyoszlopokra kihelyezett fészektartó-állványokkal segíthetjük, illetve a már meglévő fészkek kiemelése is fontos feladat. A fehér gólyának közismert és népszerű madárként nagy szerepe van a környezeti nevelésben is. A felvázolt okok miatt minden évben több száz gólya kerül a hortobágyi Madárkórházba is, akiket megerősödésük, felerősödésük és a rájuk leselkedő civilizációs veszélyforrásokra való felkészítésük után vonulásuk időpontjára, augusztus 20-án szabadon engednek. Azok a gólyák pedig, amelyeknek az állapota, felkészültsége ezt ekkor még nem teszi lehetővé - további rehabilitációt követően - a következő év március idusán lesznek szabadon engedve. A jelenlegi Hung-2022 projektben kifejezetten a fehér gólyára leselkedő veszélyekre hívja fel a figyelmet egy - a nemzeti értékvonulatba ágyazott kisfilm -, amelynek megszületését az a tény is támogatja, hogy a Kéthelyi Települési Értéktár helyi, ezáltal nemzeti értéként tartja számon A fehér gólyák és fészkelőhelyeik néven azonosított nemzeti kincset (forrás: Hortobágyi Madárkórház tájékoztató anyaga).

HORTOBÁGY – A PUSZTA

*„Végtelen tág Puszta: nemzetünk őstűje, szívnyitó nagyúra, néplelkünk kapuja.”
Kocsi Erika*

Szakterületi kategóriája: Kulturális örökség
Besorolásának legmagasabb szintje: Hungarikumok Gyűjteménye
Legmagasabb törvényi címe: Hungarikum

A történelem korai időszakától folyamatosan megtelepedő nomád népek és a honfoglalás utáni pásztorközösségek hagyományos földhasználata az ember és a természet harmonikus együttélésének kiemelkedő példája, amelynek ékessége a Hortobágy. Európa legnagyobb összefüggő füves pusztája nem

az erdők kiirtásával keletkezett, hanem a pásztorközösségek munkája révén, amely azóta is képes megőrizni a puszta biológiai sokféleségét.

Az érték az Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete (UNESCO) által nyilvántartott világörökség listán szerepel. A hungarikumtörvény erre vonatkozó III. 12. § (2) pontja alapján ezen érték úgynevezett "törvény általi hungarikumként" került be a Hungarikumok Gyűjteményébe.

HORTOBÁGYI KARIKÁS OSTOR

Szakterületi kategóriája: Kulturális örökség
Besorolásának legmagasabb szintje: Magyar Értéktár
Legmagasabb törvényi címe: Kiemelkedő nemzeti érték

A karikás ostor a magyar népművészet egyik kiemelkedő értéke, a pásztorkultúra és a pásztorművészet karakteres mementója, amelyet nem csupán hazánkban, hanem szerte a világba ismernek. A karikás keresett ajándéktárgy, jellegzetes hortobágyi emlék volt mindig és ma is az. Kultúrtörténeti és turisztikai ékesség, amelynek egyes darabjai már eljutottak a világ különböző pontjaira. A legtöbb pásztor családjában nemzedékről nemzedékre, azaz apáról fiúra száll ez a mesterség, és tökéletes elsajátításához hozzátartozik az emblematikus karikás elkészítése is. E pásztrok beledolgozzák kari-

kás ostoraikba a mai kor szellemét is, hiszen egykoron felmenőik is ezt tették a maguk idején. A díszítmények technikája nem változik, viszont a szimbólumaik némi módosuláson estek át az idők során.

HORTOBÁGYI CSILLAGOSÉGBOLT-PARK

Szakterületi kategóriája: Természeti környezet
Besorolásának legmagasabb szintje:
Hajdú-Bihar Vármegyei Értéktár
Legmagasabb törvényi címe:
Vármegyei Értéktár

A Hortobágy az Alföld természeti értékekben kiemelkedően gazdag tája, 1973-ban itt hozták létre Magyarország első nemzeti parkját. Azóta a Hortobágyi Nemzeti Park a Világörökségi helyszín címet is megkapta az ember és a természet harmonikus együttélésének kimagasló példájaként. Az ősi pásztor-kultúra fontos eleme a csillagos égbolt ismerete. Az éjszakai égbolt látványa itt még ma is zavaró fények nélkül élvezhető, a háborítatlan

éjszakai környezet a terület természetességének fontos eleme. Ennek védelmére jött létre 2011-ben hazánk második Csillagoségbolt-parkja. A park területéről felhőmentes, holdtalan éjszakákon szabad szemmel is több ezer csillag látható. Derült nyári éjjelen a Tejút derengése jelent meghatározó látványt, tavasszal, naplemente után illetve őszi hajnalokon napkelte előtt megpillantható a bolygóközi porról visszaverődő napfény, az állatövi fény. Erre a látványra építve a HNP Igazgatósága rendszeresen szervez alkonyati madármegfigyeléssel egybekötött éjszakai csillagnéző túrákat. A különleges természeti csoda a megye, a régió és az ország természeti büszkesége.

HORTOBÁGYI CSIKÓSNYEREG

Szakterületi kategóriája: Kulturális örökség
Besorolásának legmagasabb szintje:
Hajdú-Bihar Vármegyei Értéktár
Legmagasabb törvényi címe: Vármegyei érték

A hortobágyi csikósnyereg – más néven hara, pricc, patrac – abból az időből ered, amikor a vármegyék erősen tilalmazták a pásztoroknak a nyergek használatát, hogy ezzel hátsó szándékú nagyobb útjaikat megakadályozzák. A priccset – kialakításának köszönhetően – könnyű a lóra felhelyezni, levenni, a hatóság emberei elől pedig szükség esetén egyszerűen a szűr alá rejthették. A fent említett szabályzás még a XIX. század közepén is élt. Béres András 1962-es írása szerint a priccset ekkor már csak a hortobágyi csikósok használták. A hortobágyi csikósok körében ma is használatos pricc alapvetően egy 40x50 cm nagyságú, téglalap alakú, több rétegből összevarrt szűrposztó lap, amelynek két elülső sarkára vaskarikát erősítenek, ebbe csatolják a két kengyelszíjat. Az általános formánál a csikósnyereg elülső részét – ahová a kengyelt erősítik – hosszabbra hagyják, hogy leérjen a ló oldalára, míg a hátsó részét ívelten, félkör alakúra vágják. Az egészet néha bőrrel is befedik,

majd színes bőrrátétekkel, vörös, kék, sárga harasztrózsákkal díszítik is. A pricc praktikus, a lovasnak kényelmesebbé teszi a lovaglást, a lónak viszont kevésbé, mivel a csikós a ló hátának legmélyebb részén ül. Tapasztalatlan ember könnyen leeshet a lóról, a pricc előnye azonban, hogy eséskor nem fordulhat elő a láb kengyelbe való akadása, mert a csikósnyereg is lerepül a hátsóról, lovasával együtt. További előny, hogy a nyergelés – a heveder hiánya miatt – nem vesz különösebb időt igénybe, gyorsan elvégezhető (források: hbmo.hu/ertektar, hortobagy.eu/turizmus).

MAGYAR PÁSZTOR- ÉS VADÁSZKUTYAFAJTÁK

Szakterületi kategóriája: Agrár-és élelmiszergazdaság
Besorolásának legmagasabb szintje:
Hungarikumok Gyűjteménye
Legmagasabb törvényi címe: Hungarikum

A magyar kutyafajták (komondor, kuvasz, puli, pumi, mudi, magyar vizsla, drótszőrű magyar vizsla, erdélyi kopó, magyar agár) a magyar ember évszázados tenyésztői munkájának eredményeként hozzátartoznak a

hazai tájhoz. A tenyésztő szervezetek célja, hogy a magyarországi állomány, szabályozott, ellenőrizhető tenyésztés során született, egészséges, örökletes betegségektől mentes, fajtatiszta egyedekből tevődjön össze. A tenyésztés során kiemelkedően fontos a használati érték és a genetikai diverzitás megőrzése, mind a hagyományos, mind a XXI. század követelményeinek megfelelő készségek fenntartása.

HORTOBÁGYI HÍDI VÁSÁR

Szakterületi kategóriája: Kulturális örökség
Besorolásának legmagasabb szintje: Hajdú-Bihar Vármegyei Értéktár
Legmagasabb törvényi címe: Vármegyei érték

Debrecen városa a nagy kereskedelmi utak kereszteződésénél hamar jelentős vásározó helyé avanszált. A pusztai vásár keletkezése az idők homályába vész. A Tiszántúl jelentős vásárává a vasút megépítését követően vált, amikor 1892-ben hivatalosan is engedélyezték évi kétszeri megtartását, szabályozták működését és a híd mellett - jelentős költséggel - a vásárteret is kialakították. A két világháború között felélénkülő kereskedelem valósággal kikényszerítette, hogy Debrecen városa 1931-ben, Hortobágyon újra két országos állatvásár megtartására kapjon jogosítványt. Sajnos azonban a II. világháború véletlenül szétlálta az állatállományt, majd az azt követő időszak gyökeresen átalakítja a tulajdonviszonyokat, a jószágtagtarts és a legelőgazdálkodás körülményeit, így a Hídi vásár is elsorvadt, majd pedig megszűnt.

A Hortobágyi Intézőbizottság kezdeményezésére a Hídi vásárt a II. világháborút követően 1965 óta újra évről évre megtartják. Arculata természetszerűleg sokat változott az eredeti karakterhez képest, hiszen mára elsősorban kirakodó vásár jellegűvé vált, mert állatvásárt már nem tartanak. Állandóságát sokadalmá adja. Debrecenből és a környék településeiről ma is kigyózó kocsisorok hozzák a vásárba vágyó népet. A régi vásárok hangulatát Jókai Mór, Kuthy Lajos, Móricz Pál, Móricz Zsigmond, Szép Ernő, Veres Péter írásai és Oláh Gábor, Gulyás Pál, Illyés Gyula, Gellért Sándor versei tükrözik. Móricz Zsigmond 1934-ben írt „Komor ló” című novellájának megfilmesítésével, a filmszalag is megőrizte a parádés vásár forgatógát.

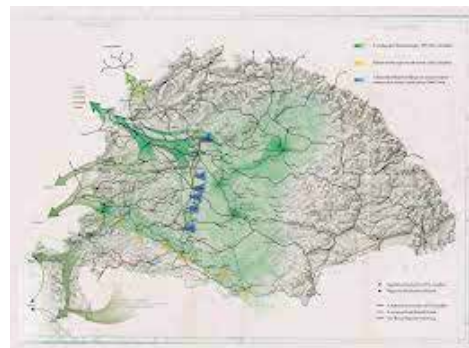
A Hortobágyi Hídi vásár Debrecen és Hortobágy több évszázados szoros kapcsolatát megidéző kultúrtörténeti és turisztikai esemény. Jelenleg is Hajdú-Bihar vármegye legnagyobb múltú és leglátogatottabb kirakodó és kézműves vására, így méltán foglal helyet a Hajdú-Bihar Vármegyei Értéktárban is.

MAGYAR SZÜRKE HAJTÓÚT

Szakterületi kategóriája: Agrár- és élelmiszergazdaság
Besorolásának legmagasabb szintje: Hajdú-Bihar Vármegyei Értéktár
Legmagasabb törvényi címe: Vármegyei Értéktár

A magyar szürke szarvasmarhával való kereskedésünk eddig fellelt első írásos emléke a XIV. század közepén, Nürnberg városában keletkezett. A magyar Alföld legelőin vágósúlyúvá hizlalt jószágok lábbon indultak el, akár ezer kilométeres utat is megtéve az európai vágóhidakig. A magyar állattenyésztés jó hírért számos országba elvitték, évente száz-kétszázézer jószágot hajtottak a magyarok a külföldi - jórészt osztrák, német és itáliai - piacokra. A legjelentősebb hajtóutak közül az északi útvonal Bécs érintésével a folyók menti dús legelőkre támaszkodva érte el a dél-német városokat (Augsburg, Nürnberg). Míg a déli hajtóút legelőkön és nem ritkán a tengeren át vezetett egészen Velencéig. Évszázadokon keresztül hazánk volt Európa hús-élelőkamrája. A vágóállatokat nemcsak hajcsárok, hajdúk kísérték, hanem kereskedők, diákok és művészek is. A hajtóutak mentén termékek, népszokások, hagyományok,

kultúrák találkoztak, cserélődtek. Ezért ezt az utat a németek és az osztrákok mind a mai napig Európa egyik legjelentősebb kereskedelmi és kulturális útvonalaként tartják számon. A pesti közbághíd 1873. évi megépülésével a hajtóutak nemzetközi jelentősége háttérbe szorult, mivel attól kezdve a kiváló minőségű marhahús vasúton érkezett a bécsi húskereskedőkhöz (forrás és bővebben: hbmo.hu/ertektar).

A SZABOLCSI ALMATERMESZTÉS HAGYOMÁNYA

Szakterületi kategóriája: Agrár- és élelmiszergazdaság
Besorolásának legmagasabb szintje: Magyar Értéktár
Legmagasabb törvényi címe: Kiemelkedő nemzeti érték

Már a török kori utazók is csodálattal írták le a környéken termesztett almafajták gazdasági értékét, sokszínűségét. A II. világháború után a Nyírségben és a Beregben alakult ki és vált meghatározóvá az almatermesztés. Manapság az alma a legtöbb termőterületen és legnagyobb mennyiségben termesztett gyümölcs Magyarországon. Kiváló adottságai, tárolhatósága és szállíthatósága miatt egész évben fogyasztható. Ezen kívül meghatározó üdítőitalok alapanyagaként és jelentős a szesziparban betöltött szerepe is. A szabolcsi

almáskertekben a Jonathan, a Starking és a Golden Delicious a leggyakoribb fajta. Ez az ágazat óriási hatással volt a megye gazdasági növekedésére, szinte átformálta Szabolcs képét. Az alma megváltoztatta, fejlesztette a mezőgazdaságban dolgozók tudását, megélhetést, jövőt biztosított, jobbá tette az emberek életét." A szabolcsi alma messze földön híres. A „szabolcsi” eredet megjelöléssel ellátott alma az lehet, melyet Szabolcs-Szatmár-Bereg megye területén termeltek. Egyértelműen kijelenthető, hogy a magyar almatermesztés világhírű ez a fajta alapozta meg. Mikor a szabolcsi almára gondolunk, akkor döntően jonatán, jonagold, golden és red delicious, idared fajtáról beszélünk.

NEMZETI ÉRTÉK NEVE: A HAJDÚ-GABONA ZRT. CSIKÓS MOTÍVUMÚ LISZTCSALÁDJA, AZ ÚN HAJDÚ LISZTEK ÉS LISZTES KORPATERMÉKEK

Szakterületi kategóriája: Agrár- és élelmiszergazdaság
Besorolásának legmagasabb szintje: Magyar Értéktár
Legmagasabb törvényi címe: Kiemelkedő nemzeti érték

Hajdú Gabona Zrt. csikós motívummal ellátott lisztcsaládja nem csupán Hajdú-Bihar, hanem Szabolcs- Szatmár-Bereg és Borsod-Abaúj-Zemplén megye, sőt a környező romániai megyék piacán is megjelenő, rendkívül kedvelt termék. Az a háziasszony, aki egyszer találkozott és a felhasználása során elégedett volt a Hajdú liszttel, a későbbiekben már tudatosan is keresi. Az 1990-es évek elejére tehető a csikós logó megjelenése, amely szimbolizálja a hajdúságot, a horto-

A régió lisztje a régi, jó minőségben.

bágyi jelleget. A lisztet előállító malom a Hajdúnánás településen lévő ún. Csiha-malom, valamint a berettyóújfalui malom. A Hajdú lisztcsalád számos hazai és nemzetközi díjjal dicsekedhet. Az 1862-es Londoni Világkiállításon a debreceni István malom lisztje nyerte el az összes liszt kategóriás díjat. A Hajdú Gabona Zrt. ezt a hagyományt viszi tovább, garantálva ma is a XIX. századi világszínvonalú lisztminőséget.

A malmok mindig több fajta búza keverékét őrlik, a piacot mindig pihent liszttel szolgálják ki. A lisztnél és a korpánál is minőségi előállításra törekednek (bővebb információk: www.hajdugabona.hu).

